محایونه   کالنی   شپږ میاشتنی
د کابل په ښار کښې ۲۵ ـ افغانی ۱۴ ـ افغانی
په افغانستان کښې ۳۰ ـ افغانی ۱۸ ـ افغانی
په دباندنیو هوادو کښې یونیم پونډ ۱۸ شلنګه

اصلاح

PROPERTY OF ACKU

مدیر: محمد قدیر تره کی
اداره: دعمومی مطبعی له خنګه ـ کابل
بی امضاء مقالی دمدیر له خوا لیکلی کیږی
بی دتعطیل له ورځو هره ورځ خپرېږی

ګڼه (۲۶۳) کال (۱۵) سه شنبه (۵) د سرطان ۱۳۲۳ ش (۵) د رجب المرجب ۱۳۶۳ ق (۲۷) د جون ۱۹۴۴ ع پرله پسې لمبر (۳۸۷۰)

یاد داشت:

یك ساعت در موزیم

روز چارشنبه گذشته از ښاغلی کهزاد مدیر عمومی تاریخ وموزیم خواهش کردیم برای ماجهت تماشای آثارعتیقه وسائر چیزهائیکه درموزیم کابل موجود است زمینه را تهیه فرمایندهمان بود که ښاغلی موصوف به دونفر از مستخدمین موزه عبدالظاهر خان و محمد عثمان خان امر کردند سائراطاقهای موزه‌را برای مشاهدهٔ ماباز داشته باشند.

ساعت «۲» وارد موزه شدیم اگرچه چند سال قبل‌هم موزه‌رادیده بودم‌ولی موزهٔ که روز چارشنبه‌دیدیم ازهر حیث‌منظم‌تر، نظیف‌تر ومستغنی‌تر ازموزهٔ قبل بود حاجت‌به گفتن‌نیست وشاید اکثری ازمطالعین محترم‌دیده باشند که‌موزهٔ کابل یکی‌ازمهمترین موزه‌های ممالك شرقیست. ابتداوقتیکه انسان وارد دهلیزهای موزیم میشود آثار عتیقهٔ که عبارت ازپارچه های سنگین ونسبتاً ثقیل‌تراست مانندانواع اسلحهٔ‌قدیمه و بعضی ازظروف وبرخی مجسمه‌ها انسان‌را به‌خودمتوجه‌میسازد بحدیکه این توجه اکثراً مترافق باتهیج و حیرت میباشد. دردیوارسر زینه‌فوتوهای سلاطین معظم وبزرگ افغانستان پردهٔ نسبتاً مستقلیست که بیننده‌را یك باردیگر متوجه به‌عظمت وسیادت تاریخی افغانستان بزرگ میگرداند. بعد از نظارهٔ عمومی دهلیزها یکان یکان به اطاق‌هائیکه‌از هرحصه وسمت مملکت آثار مکشوفهٔ قدیمه بامحصولات‌اتنو گرافی‌نقاط‌مختلف افغانستان در آنها علی‌الترتیب چیده شده بود وارد شدیم.

چندی قبل مضمونی‌راجع به‌تاریخ وطرز ترتیب‌وتدوین وتنظیف موزیم هارا مطالعه میکردم در آنجاخوانده بودم که: «بهترین‌موزیم وجالب‌ترین موزه‌همانست که‌مراحل وادوارتاریخ را ازنقطهٔ نظر زمان ومکان مانند فصول وابواب کتاب تاریخ بنظر بیننده جلوه گرسازد بحدیکه بیننده بعد ازمعاینهٔ موزیم‌تصور کنند که‌یك دورهٔ مفصل تاریخ‌را مطالعه کردم» مشاهدهٔ‌موزیم کابل‌نه‌تنها این جمله‌را در حافظه ام بیدار کردبلکه‌باستناد وتقلید این جمله خطوط اساسی تاریخ باافتخارافغانستان رادرمخیله‌ام ترسیم نمود.

البته‌نمیتوانم درزمینهٔ موزیم‌بطور عموم‌وموزهٔ مملکت‌خود بطور خصوص نظرصائبی اظهار نمایم زیرا ازعمان بی‌پایان‌تاریخ‌یك قطرهٔ‌راهم به‌من بخش نکرده‌انداما‌من حیث‌یك‌نفر تماشاچی‌از موزیم کابل استفادهٔ زیادی نمودم و از نقطهٔ نظر حیات اجتماعی وبدیعی وصنعتی مملکت دارای افکار خوبتری گردیدم زیرا موزیم کابل‌تنها‌برای یك مورخ نه‌بلکه برای هر طبقهٔ از طبقات مملکت مفید و شایان استفاده است. مخصوصاً کسانیکه ازنقطهٔ نظر ذوق صنعتی قسمت اتنو گرافی‌موزیم کابل‌راتماشا کنند خودرادر یك عالمی که‌مملواز بدیعیت وذوق‌باشد می‌یابند ومتیقن میگردند که مردم این‌مملکت درتمام رشته‌های حیاتی همیشه‌ازروی ذوق حرکت‌نموده ودرحدود استعداد وپیداوار‌مملکت‌خود زندگانی نظیف وبدیعی داشته اند.

هرغرفهٔ ازموزیم اتنو گرافی‌یك صفحهٔ از حیات وزندگانی جامعه را نشان میدهد زیرا ازنقطهٔ نظر فلسفهٔ بدایع هرصنعت مولودذوق وبالنتیجه عین انسان وطرز حیات اوست پس موزیم‌های اتنو گرافی بهترین آئینه ولوحه‌حیات وزندگانی مردمانیست که آثارمذکوررا بوجودآورده؛ موزیم اتنو گرافی‌ما بیننده‌رادرنقاط‌مختلف مملکت سیرمیدهد ودر آنجا قندهار - کابل- هرات - نورستان - جنوبی - غزنی - ورد ك وبالاخره تمام حصص مملکت بچشم‌دیده میشود ازینجاست که‌موزیم اتنو گرافی‌درنظرمن مثل‌موزیم‌تاریخی اهمیت دارد. درین موزیم طوریکه گفته‌شده هرچیزرا موافق یافتم‌ولی یك چیزرا نباید فراموش کنیم: جای موزیم خورداست‌والبته فعالیت‌هائیکه درزمینهٔ تحقیقات تاریخ وحفریات‌وگرد آوردن آثار اتنو گرافی جریان‌دارد نشان‌میدهد که‌این خوردی‌جای‌روزبه‌روز محسوس‌تر خواهد گردید البته جای موجوده برای قسمت تاریخی تا چند وقت دیگر کافیست ولی اگر کدام جای مناسبی در همان حوالی موجود باشد وموزیم اتنو گرافی در آنجا نقل داده شده وبصورت مستقل اطاقهای آن به اعتبارزمان‌ومکان ترتیب گردد شاید فایدهٔ آن عامتر‌ومحسوس‌تر باشد.

تماشای‌موزیم برای‌همه مخصوصاً طلاب صنوف نسبتاً بلندتر مکاتب که تازه باحیات وزندگانی آشنا شده و میشوند یکی ازنکات‌بس مفید درسی میباشدوالبته استفادهٔ‌موزیم ازین نقطه نظر هم باید درنظر باشد. «انتها»

دبهاندنی خبرونه

توکیو - د جاپان‌حربی ابلاغیه: جاپانی الوتکود شنبی په‌ورځ یوه امریکائی د حمل ونقل بېړۍ‌یه ۱۰ ازره‌طنه‌ظرفیته دسایپان‌دجزیری په‌غربی او‌بو کښی دوبه کړه بخیله دسایپان په جزیره کښی تودجنګ دی اودمتحدینو حملې د جاپانی فوځونو دمتقابلې حملې‌په‌اثر شاته ووهلې شوې. (دومی)

لندن: د غربی جبهی نه‌دمتحدینو حربی اعلامیه: د اتازونی فوځونه دشیربورګ دمخنیو سنګرونو تر ماتوالی وروسته دشیربورګ‌په‌کوڅو اوبازارو کښی ورداخل‌شوه‌اوالمانیان پرښا شرل پرون مازیګر دمتحد ینو الوتکو او جنګی بیړیو په‌شیربورګ کښی دالمان په‌نظامی تاسیساتو بمباری اوده‌زې وکړې. پرون سهار دانګریز او کاناډا فوځونو دتی‌نی‌په‌جبهه کښی دده‌زو او بمباری په مرسته په حمله پیل وکړ اودتی‌نی‌په‌شرق کښی ۳ میله و ډاندی لاړل پرون‌داتازونی الوتکو د فرانسی په جنوب کښی په ٤ هوائی مرکزو او دمتحدینو د الوتکو نورو سیلو د نورو ماندی دجګړې دډګرنه تر پاریس پورې په مواصلاتی خطوطو اوهوائی مرکزو اودحمل اونقل پروسایلو بمباری وکړه د متحدینو الوتکو په‌پرونیو عملیاتو کښی دآلمان ٤٤ الوتکې راوغورزولی اوله د غه عملیاتو نه‌داتازونی ۲٦ الوتکی چه ۱۳ ئی‌بم اچونکی وی اودانګریز ۲۳ الوتکی‌خپلو مرکزونه بیرته ندی راغلی‌پرون شپه اوورځ د آلمان الوتونکو بموتودانګلستا ن په جنوبی برخه فعالیت وکړ. (ریوتر)

لندن: دنیویارك‌تلګرافی‌اطلاع وائی چه: لکه چه‌د رسمی منابعونه ویلی شویدی برطانوی عسکروتی‌نی ونیو اودغه‌ښارنه‌سل ګزه‌تیر شویدی. (ریوتر)

لندن: دنور ماندی‌په محاذ کښې د متحدینو دقواؤدقوماندانی دمرکز نه دریوترد آژانس نامه لیکونکی اطلاع ورکړیده چه لمړی وارد

متحد ینو جنګی بیړی لکه کروز ر او مخربونه دشیربورګ‌دبندرګاه نه په لس میله فاصله‌سره نژدې شوه اود المان په توپخانه او عسکری ځایونی‌ده‌زی وکړی. که څه هم‌موسم ښه نه وه خو د متحد ینو بمبار دو الوتکود شیر بورګ‌په‌جبهه کښې د المان په‌عسکری‌ځایو بمباری وکړه‌او دامر یکائی پیاده‌عسکرو سره‌ئی‌مرسته وکړه او د شیربورګ‌په ښار کښې جګړه جاری ده او دهغه‌سقوطه په‌څو راتلونکو ساعتو کښې په یقینی‌صورت سره خیال کیږی. (ریوتر)

برلین: دالمان حربی اعلامیه: دشیربورګ په‌جبهه کښې‌دمتحدینو حملې سره له‌درنو تلفاتوورډولور د شوې اوالمانی‌فوځونو ځینی انګائی ځایونه‌ونول‌دالمان‌الوتکواوساحلی‌توپو دمتحدینو په بیړیو ده‌زې وکړې. او څو کروزره او‌مخرب ئی په‌بمو نو وشتل دسن په خلیج کښې‌دمتحدینو یوه دحمل‌اونقل بیړی په ۵ زره طنه ظرفیته دوبه‌شوه اویوتولګی‌بیړۍ‌ئی مجبوری شوې‌چه وتښتی د متحدینو یومخرب‌دتقب په ذریعه‌دوب‌اویوه‌اور واخیست دالمان ګرندیو بیړیو د متحدینو څومخربوا وګرندیو بیړیونه کلك‌تاوان‌وار اوه. دالمان دبحری‌قوی تو‌یو د متحدینو یوه دحمل اونقل‌بیړۍ په ۷ زره طنه ظرفیته دوبه کړه‌په‌لندن او دهغه په بسانډیو ښاؤ خواؤ دالمان نوی وسله‌برله‌پسې‌بمباری کوی اوډیر تاوانونه‌ئی‌وراړولی دی دایطالیا په‌جبهه کښی‌متحدینو دالمانی قواؤ پرځایو حمله وکړه‌اودیرفشار په‌اثر په‌ساحل کښې‌لنرخه وړاندی تیرشوه په شرقی محاذ کښې کلکې جګړې جاری دی. اوروسانو دمو ګی‌لیف په شرق اودوتبسك په ناحیه کښی خپلو درزونه وسعت ورکړیدی جګړو کښی دروس ۲۵۳ تانکه‌او ۳٤ الوتکی‌ماتی شوی اوسربیره پردی‌در انه تلفات ورواوښتل دپلسکا وپه ناحیه کښې ۲۷ روسی تانکه مات‌شول‌دمتحدینو الوتکو

کورنی خبرونه

مدیر دباختر آژانس

کابل - ښاغلی محمد محسن خان (فیروز) سابق معاون اول و کفیل مدیریت آژانس‌مدیریت‌عمومی نشریات ریاست مستقل مطبوعات نظر به‌جدیت و لیاقت‌شان فیما بحیث مدیرد باختر آژانس مقرر شده‌اند. (باختر)

په‌رومانیه کښې په‌پلوښتی حمله‌وکړه اودالمانی اورومانی‌اوبلغاری‌جګ‌خواو تو‌یو او‌ښکاری الوتکو په ذریعه ۲۳ حمله‌راوړونکی الوتکی‌راوغورزولی شوی په‌اخرنی شپه دمتحدینوالوتکو په‌برلین بمباری وکړه. متحدینو‌یدی ځای اوپه‌غربی نیولو شوو‌ځایو کښې ۵۹ ـ الوتکې دلاسه ورکړی.

(ترانس‌اوشن)

برلین. دالمان‌په‌نظامی‌مجلسونو کښې‌ویل کیږی چه او س پخپله د متحدینونظامی متخصصین وائی چه د جګړی دریمه مرحله ډیره ګرانه ده په همدغومجلسونو کښې‌داهم‌ویل کیږی چه متحدینو تراوسه دشیربورګ ښار اویالهورونه نیولای شوه بلکه ډیر تلفات ئی‌ورکړه. (ترانس‌اوشن)

برلین: دالمان په نظامی مقاماتو کښې ویلی شویدی چه المان دمی د میاشتی‌نه را پدې‌خوا دروسانو حملې ته کتل او‌تیاری‌ئی‌ورته کاوه اوخپل فوځونه ئی مجهز کړی‌وه نودروسانو دغه حمله‌غیر متوقع‌نده. (ترانس‌اوشن)

مسکو: دشوروی حربی ابلاغیه: د سرطان په ۳ شوروی عسکرو د (ویتبسك) په‌غرب کښې‌خپلی تعرضی جګړې بسې اوږدې کړې اوپه‌هغه محاذ کښې‌چه ۳۰ کیلومتره ارتوالی لری د(سیویرنایه‌دوینا) ترسیند پورې‌تل اوپه دغه جګړو کښې ئی تر ۱۵۰ نه ډیرودان ځایونه‌ونیول د(بیشینکوویچی) په‌شرق کښې شوروی عسکرو د(ویتبسك) او (لیپیل) په‌منځ کښې سرك پری کړ د(ویتبسك) په جنوب کښې‌شوروی عسکرو کامیابانه تعرض بسې اوږد کړ او د (سیسنو) او بوګوشیوسك ښارونه او ۳۰۰ نور ودان ځایونه ئی‌ونیول هغو عسکروچه د (ویتبسك) په‌جنوب کښې تعرض کوی د (ګینزدنیویچی) په‌شاؤخوا کښې د(ویتبسك)، (لیپیل) ـ سرك پری کړ ادهغو عسکرو سره‌چه د(ویتبسك) په غرب کښې تعرض کوی یوځای‌شول. دغه رنګه‌شوروی عسکرو د(ویتبسك) په منطقه کښې ۵ الما نی پیاده فرقی محصورې کړیدی. شوروی فوځونه د(ویتبسك) په‌ښار کښې ننوتل‌او دښار په‌کوڅو کښې جګړه کوی‌شوروی عسکر د (اورشا) خواته وړاندې دروسی او دالمانیانو څخه‌ئی ٤۰ کلی ونیول دشوروی قواؤ نورو تو لګی د (موګیلین) خواته تعرض کوی اود (چاوته) ښار اوتر ۱۵۰ نه‌ډیر نور ودان ځایونه ئی ونیول د (بیلوروتسیا) داول‌محاذ عسکرو د (ژلوبین) دمنطقی‌دجنوب‌غرب‌څخه په تعرض‌پیل‌وکړ اودتوپخانی اوهوائی قواؤ دمجموعی ضربو په‌مرسته ئی د سختو استحکاماتو په‌خط کښی چه د (بوبرویسك) خواشانی‌درزاچولی‌دی‌او په هغه منطقه کښی چه ۳۵ کیلو متره اوږده لری دجنګو په ۲ ورځو کښی تر ۳۰ کیلومترو پوری‌وړاندی تللی دی اوددخیل درزارتوالی ئی ۸۵ کیلومتروته رسولی‌دی‌د (روګاچیف) په شمال کښی‌شوروی‌فوځونه‌د(دروت) ترسیند پوریوتل اودالمانیانو دسختو تدافعی استحکاماتو په‌خط کښی‌ئی ۳۰ کیلو متره ارت درزواچاوه‌اوتر ۱۲ کیلومترو پوری‌وړاندی‌تللی‌دی اوتر ۱۰۰ نه‌ډیرودان ځایونه ئی ونیول. شوروی عسکرو د (بوبرویسك) او(اونیشیچ) په‌منځ کښی داورګاډی خط پری کړیدی د (رونیګا) (اولادوګا) دغدیر په‌منځ کښی شوروی عسکرو په‌ځنګلی‌لارو کښی‌دفنلینډیانو استحکامات مات کړه او څو ودان ځایونه ئی‌ونیول. د (رونیګا) دغدیر په شمال کښی‌شورویانو د(اوستیر) او (مسا) ترسیند ویوړ پوتل او د (میدویشر یګورسك) په غرب او جنوب کښی‌تر ۱۵ کیلومترو پورې‌وړاندې تللی دی او څو ودان ځایونه اود اورګاډی ستیشنونه ئی ونیول په نورو محاذو کښی کوم مهم تغیرندې پیښ شوی شوروی فوځونو د سرطان په ۲ په ټولو محاذو کښې ٤٤ آلمانی تانکونه مات کړل او ٤۸ آلمانی الوتکی را اچولی شویدی.

(تاس)

دشپې وسترې خبرونه

لندن: د کوهیما اوامپال ترمنځ سړك په شرق اوغرب کښې د جاپانی عسکرو نیت‌او‌پرك‌تولګی‌محوه کیږی.

برلین: د متحدینو اولتیماتوم په شیربورګ کښې‌دالمانی‌قواؤقوماندان شبلینی ته د مقابل لوری فوځونو نه دښار د تسلیمیدو په باره کښې ردشو.

لندن: دشیربورګ ښار تراوسه پوری تول ندی نیول شوی په شیربورګ کښې دالمانی قواؤمنظم مقاومت خلاص شویدی خو دالمان متفرقه اوتیت‌او پرك تولګی تراوسه پوری مقاومت کوی.

مسکو: دشوروی دپروډا روزنامه دویتبسك په ښار باندی د شوروی قواؤ دحملی په باره کښې لیکی چه دغه حمله د شوروی توپود‌کلکوډزو په تعقیب وشوه او اوس ددغه ښار دنیولو دپاره دښار په کوڅو اوبازارو کښې کلکه جګړه‌جاری‌ده.

لندن: (پیټر) دیوګوسلاویاپادشاه دیوګوسلاویا دصدر اعظم سره په یوګوسلاویا کښې دجګړی‌دودراندی پیولو په‌خصوص کښې د مارشال تیتو دنمایند ګانو سره د مذاکرو تر خلاصیدو وروسته د ایطالیا نه بیرته لندن‌ته راغلی‌دی.

دکتورهای برطانیه

در وقت جنگ

بقلم داود ترلو

مصروف ترین اشخاص برطانیه فعلا طبقهٔ دکتورها واطباء دانسته میشوند. این ادعا نه اغراق ومبالغه گفته میشود ونه کدام انعکاسی از وضعیت صحی ملت تلقی میگردد. گفتار مذکور بطور ساده چنین معنی میدهد که امروز در اکثر شهرهای انگلستان ٥ داکتر کار ده داکتر را بموقع اجرا میگذارد در حال آنکه دیگران برای اجرای خدمات جنگی طلب شده اند. مشق ها وپرکتس های طبی تقلیل یافته وخیلی محدود گردیده است.

هریك دکتور برطانیه امروز چنین اطلاع میدهد که اهالی صحیح و سالم بوده واوضاع و حالات مختلفهٔ جنگ در وضعیت وخوبی طبیعی اطفال تأثیر ونقصانی وارد نکرده است و حتی بعضی از آنها نسبت به اطفال گذشته دارای صحت کاملتری میباشند. هیچیك از افراد نسل جوان برطانیه خدمات واجراآت دکتوران برطانیه را در اثنای بمباردمان های مدهشهٔ جرمنی فراموش نمیکنند این هاشب ها وروزها بدون توقف لاینقطع مصروف خدمت بوده در حالیکه به مصئونیت و سلامت وجود خود آنقدر توجه نداشتند کار نموده و مجروحین را که در زیر خانه ها وویرانه ها افتاده بودند از هلاکت نجات داده و عینا در همان حالیکه صدای بم ها وخمپاره ها شنیده میشد ودر اطراف ایشان اتفاقات مخوفی صورت میگرفت به اجرای هم چه اعمال مبپرداختند. بعد از ان در شفاخانه ها که دراغلب شهرهای بزرگ اکثر حصص آنها نیز ویران شده بود در اثنای لیالی پرشور وهیجان انگیز دست از خدمت نکشیده وبه عملیات جراحی فوق العاده مهم پرداختند ودر نتیجه حیات صدها نفر را که مرگ ایشان را تهدید میکرد حفظ نمودند.

امروز که آنهمه اوضاع تباه کن بنای خاموشی را گذارده است دکتوران برطانیه یعنی آنها ئیکه برای خدمات عسکری جلب نشده اند اینك بهمان مشق ها و پرکتس های عادی وعمومی خود میپردازند وحالا بحیث جی.پی (جنرل پرکتیشنر) یاد میشوند. فعلا طبقهٔ جی.پی مذکور کسانی میباشند که برطانیه به آنها اعتماد ووثوق دارد. دکتور چون وارد یك فامیلی شد بعد از دو یا سه ملاقات با آن ها آشنائی ومعرفت حاصل میکند و بخوبی استقبال میشود و بدون استثنا یك شخص مستحسن تلقی میشود.

امروز طوریکه داکتر نسبت بیك مریض برطانوی اظهار همدردی وشفقت می نماید مریض هم نسبت به او ابراز دوستی نموده ومخصوصا در چنان فرصتی که دکتور در رفع درد او میکوشد بین آنها صمیمیت مخصوصی بملاحظه میرسد. اغلب دکتور های برطانیه فعلا همه روزه ١٤ ساعت کار میکنند که روزهای شنبه و یکشنبه هم در آن شامل میباشد.

هریك جی.پی حالا تا ٣٠٠٠ مریض را تحت غور وبررسی خود قرار میدهد که بهر کدام آنها شب وروز هفته ها زحمت میکشد وازاحوال آنها خبر گیری می نماید. درمصروفترین ایام تا صد مریض را هم معاینه وتداوی مینمایند بعضی ازمریضان که قدرت دارند خود ایشان نزد آنها می شتابند. بعضی را در شفاخانه می بینند وبعضی را دکتور بخانه های ایشان میرود.

بهرصورت عدهٔ زیاد جراحان برطانیه بیك تعداد جراحی های بسیار مهم قیام ورزیده اند واغلبا چنین عملیات بزرگ را در یکسال صد مرتبه بعمل آورده اند و باین واسطه در فن ومسلك خود تخصص ومهارت کامله حاصل کرده اند چون وقت ندارند که برای تحصیل تخصص مطالعه کنند لذا اجرای عملیات به تخصص آن ها کمك شایانی می نماید اگر آن ها بخواهند میتوانند که یك اوپریشن را بدیگر همکار خود بسپارند ولی اغلبا هر کدام شخصا مصروف شده وبدیگران تا حد ممکن حواله نمیکنند. اگر با آنها صحبت نمائید هر کدام از خوبی کار خود صحبت می نمایند.

هرشب وهرروز غوامض لاینحلی به مقابل آن ها پیش میشود که در اطراف آن غور وتحقیق کامل بعمل می آرند ودر نتیجه تجارب خود را می افزایند. پس امروز مصروفترین مسلك و وظیفه فن داکتری قرار یافته است.

دحمل او نقل پراو ر گاډو باندې هوائي حملې

له ويستنيك وزدوشنو گوفلو نه څخه:

په دومه جګړه کښې موټوريزه عسکر په اکملترۍ دول سره وميدان ته راغله ددغه رهګذره څخه نو يوه موټوريزه قوا په خورا آسانۍ سره ديوې منطقې څخه وبلې منطقې ته حرکت کولای شي. سره له هغه اورګاډي دجګړې په ميدان کښې د عسکرو دحمل ونقل دپاره د عمده او سايلو څخه بللې کيږي، په تيره اوږو سنې جګړه کښې دمتحاربو ممالکو پراورګاډو ډير عسکر اوجنګي مهمات حمل و نقل کوي. د معلوماتو په قرار ديوه دويزيون عسکرو دحمل ونقل دپاره (٦٠) اورګاډي په کار دي نو هغه اورګاډي چه دوی دراوړونکي دعسکرو اوحربي مهماتو وي اودجګړې دمحاذو وخواته په حرکت کښې وي حتمي ده چه ددښمن دهوائي قواوله خوا دي کشف شي او تر بمبارۍ او ماشينګنو ترفير لاندې دې راشي. په هغه مملکت کښې چه جګړه جاري وي اودجګړې دمحاذو وخيلو عسکرو او سره داورګاډو په توسط قوت الظهر استوي ددغه مملکت داردو عمومي قوماندانۍ به داورګاډو په توسط خپل قوت الظهر ته د شپې له خوا څخه اجازه ورکوي چه پدغه صورت نو ددښمن د کشفياتو محفوظ پاته شي.

د١٩١٤ــ١٩١٨ کال په عمومي جګړه کښې دالوتکې پذريعه عملي شوه چه يوې کشافي الوتکې ده څخه بيا تر ٦ زرو مترو ارتفاع پورې دد ښمن داورګاډو واګونونه کشف کړه اوهم دعکس اخيستو په وسيله حساب شي چه په يوه اورګاډه ئي څو واګونونه موجود دي. دلوړو معلوماتو څخه علانيه ښکاريږي. چه په محاربه کښې دعسکرو دحمل و نقل اونورو جنګي مايحتاجو دپاره او رګاډي په مهم رول سره بازي کولای شي مګر په يوه معينه اندازه سره تلفات هم لري.

الف: دعسکرو بارګيري):

هوائي قواوي کوم غواړي چه دمقابل طرف داورګاډو په عبور اومرور کښې د ی سکته پېښه کي دادول به عمليات کوي چه: اول به ديوي ټولګي حربي الوتکو په توسط اورګاډي کبلکي بمبارد کړي چه ديوه معين وخت دپاره اورګاډي له کاره ولويږي. (٢) هغه وخت چه پياده عسکر داورګاډو په واګونو نو کښې سپريږي په دغه وخت کښې پر يوه معين تعداد الوتکې پردغه منطقه په حربي عملياتو شروع کوي وروسته په يوه بېه کبلکه بمباري پر کوي دغه الوتکې په نود کمي لاري څخه وباندې ورتحی اوخه دول بايد بمباري وکړي. خرنګه چه په ګذشته اوحاليه جګړو کښې دهغه څخه نتائجې اخيستې شوي دي دادي چه: دمخه تر هغه چه حربي الوتکې ددښمن پرو منطقه بمبارد وي خو الوتکې به د منطقې د کشف دپاره دمقصد وخواته پرواز کوي اوخپل مقصد دپاره به ددښمن پرخاوره کښې کشفيات شروع کوي. په دغه وخت کښې چون پدغه منطقو کښې دضد هوائي وسائل موجود دي بايد کشافي الوتکې کوښښ وکړي هغه ځايونه چه توپونه پر نصب دي پيدائي کړي دغه ځايونه هغه وخت و کشافو الوتکو ته معلوميږي چه توپونه اونور ضد هوائي شيان پر الوتکو باندې حمله يااوربل شروع کړي. هغه وخت چه ددښمن جګ خولي توپونه په فير شروع وکړي به هغه وخت کښې به الوتکې په يو څه لوړه ارتفاع سره پر خپلو مطلوبه نخښو ور الوزي اوپه بمبارۍ به شروع کوي.

دپياده عسکرو عمليات:

اول به داورګاډو په شاوخوا کښې ضد هوائي باتري اوجګ خولي توپونه اوماشينګنونه نصب کيږي هغه وخت چه پدغو ځايو ددښمن طياري ښکاره شي تو پونه اونور ماشينونه به په فير شروع کوي يعنې تر هغه اندازې پورې چه ممکن وي بايد دمقابل طرف دالوتکو دحملې اوبمبارۍ ريو جلوګيري وکړي.

د پيلوټانو عمليات، هر کله که هوا صافه

اواوريځ نوې حمله راوړونکي الوتکې په ښه صورت سره ددښمن داجتماع نقطه تر حملې اوبمبارۍ لاندې نيولای شي او که هوا صافه نه وي اواوريځ وي په دغه وخت کښې وحمله راوړونکو الوتکو ته يو څه مشکلات پېښيږي او که په دغه وخت کښې چه الوتکې حمله کوي په آسمان کښې ګل ګل اوريځ وي الوتکې خوراښه عمليات کولای شي ځکه چه په دغه وخت کښې ددښمن ضد هوائي وسائل حمله راوړونکي الوتکې يوره نشي ليدلای په دغه نسبت نو حمله راوړونکي الوتکې پر ځينو نقاطو باندې ښې حملې کوي اوددښمن پياده قواوو ته درانه تلفات اړوي که څه هم د دغه وويل شوه که آسمان شين وي د حمله راوړونکو الوتکو دپاره خوراښه ثابتيږي مګر دد ښمن د ضد هوا ئي وسائلو ته هم صافه هوا خورا مساعده وي ځکه چه په صافه هوا کښې حمله راوړونکي الوتکې هم خوراښې ليده کيږي.

دپياده عسکرو عمليات دحمله راوړونکو الوتکو پر ضد:

دلته معلوماتو په قرار ځينې آلې شته چه آواز او دالوتکو ږغ خوراثر اروي خاص بيا په موجوده عصر او محاربه کښې چه دطياره سازي تخنيك ډېره ترقي کړي ده په دغه حيث نو په يوه معينه اندازه سره الوتکې دخپل اوبيګانه فرق ژر کولای شي که څه هم مشکلات لري ځکه چه دمتحاربو ممالکو حربي عصري الوتکې يو بله ډېر مشابهت لري خاص بيا په هوا کښې بېژندل خورا مشکله ده. که هر کله متر صد په مخکه کښې ددښمن دالوتکو کشف او معلومات په ښه صورت ونکړي امکان لري چه وخپلو الوتکو ته دې صدمه ورسوي په توله سيستم کښې بايد کشف په ښه صورت وشي ځکه چه صحيح انضباط وضع شي، په هغه نقاطو کښې چه ترصد ګاه يا کشف کيږي ښائي چه لائق او صحيح اشخاص چه دليد او قوه ئي خورا قوي وي وټاکل شي د حمله راوړونکو الوتکو عمليات دپياده قواوو پر ضد:

چون حمله راوړونکې الوتکې پراورګاډو باندې حملې اوبمباري کوي لازمه ده چه دغو الوتکو له خوا دغه اورګاډي په طول سره بمباري شي ځکه چه: خورا مفيد واقع کيږي. دغه ډول لازمه ده چه: دپياده قواوله خوا دا اورګاډو په شاوخوا کښې جګ خولي توپونه اوضد هوائي ماشينونه نصب وي چه پدغه وسيله سره وحمله راوړونکو الوتکو ته دګولو باري په توسط خساره ورسيږي لنډه دا ئي دا که څه هم او سني عصري الوتکې پر واګونونو اواورګاډو خورا کلکې بمباري کوي مګر دمقابل طرف ضد هوائي و سائلو خورا ترقي کړيده او دد وي د بمبار ي څخه په يوه معينه اندازه کښې جلوګيري کولای شي دمتحاربو ممالکو په ځينو صنعتي نقاطو کښې سربېره د هوائي ضد پروسائلو يو ډول ښکاري الوتکې چه هم د شپې اوهم دورځې ګرځي په ځينو مرکزو کښې ځايونه ورکړه شوي دي چه حمله راوړونکي الوتکې په وخت کښې دحملې او بمبارۍ دماشينونو اوتوپونو په فير سره ګرځي اوددښکاري الوتکو په ګير ئي ور کوي (پاتې)

تمییز بین مملکت حیوانی ونباتی

مترجم ښاغلی رحمت الله خان شفق:

وقتی خاك محل نشو ونمای حیوانات ونباتات مهمه راملاحظه می کنیم ظاهراً فرق بینی در آن ها بنظر می رسد امااز معرفت ممیزهٔ که حیوان را از نبات تفریق می کند عاجز می باشیم. وتاکنون این نتیجه بدست نیامده که نبات از حیوان تفریق شود. ظاهر آچیزی که در حیوان به مشاهده میرسد حرکت است. درحالی که نباتات متحرك از قبیل کدو وخربوزه نیز موجود میباشند. وهمچنین حیوانات ساکن مثل مرجان واسفنج وجوددارند.

می گویند حیوان ازروی حرکت و جنبش شناخته میشود حالانکه درختی موسوم به میموزه وجوددارد که اگر برگ های آن دست زده شود حرکت کرده میلرزند. حیوان ازین نقطهٔ نظر هم تمیزداده میشود که حیوان از جماد تغذیه نکرده وازحیوان یانبات تغذیه می کند معهذا نباتاتی هم وجود دارند که ازموجودات زنده ومرده امر ارحیات می نمایند ازقبیل بکتریا وکمات (یك قسم نبات) و غیره.

از قدیم می گویند که بین حیوان و نبات ازنقطهٔ نظر تنفس اختلاف موجود است. باید گفت که ازحیث تنفس بین حیوان و نبات مبداء واحدی وجود دارد. نبات آکسیجن راامتصاص وثانی اکسید کربون را افراز می نماید درحالی که این عمل راحیوان هم اجرا می کند نباتاتی که درجسم آن هامادهٔ سبز (کلور وفیل) وجود ندارد کاملاً مثل حیوان تنفس می نمایند. در ین خصوص دو کتور فریم می گوید:

این مسئلهٔ مهم راباید خوب بدانیم که از رهگذر تنفس در بین حیوان ونبات اختلافی نبوده ونه اشتباهی درین گفتار موجود است. اماچیزی که مشکل میباشد این است که حیوان درموقع شهیق (هوا گرفتن) اکسیجن را می گیرد ودر هنگام زفیر (هوا خارج کردن) ثانی آکسید کربون را رهامی کند. درحالی که نبات برعکس آن عمل می کند، نباتات سبز در هنگام روز بمقدار زیادی اکسیجن افراز میکنند که حتی نمی توان در مقابل آن مقدار ثانی اکسید کاربون که در وقت تنفس افراز می نمایند معلوم نمود. اما درشب افراز ثانی اکسید محسوس بوده وسبب تولید ضرر در وجود حجرات نوم نباتات می گردد.

طوریکه عقل هم قبول می کند مسلم است که نباتات قبل از حیوانات در زمین موجود بوده اند.

اما حیواناتی هم درزمین وجود دارند که انسان قادر نیست آنها را بیکی از مملکتین حیوانی ویا نباتی نسبت بدهد اماموجوداتی که بحیوان و نبات موسوم اند از جماد بعلایم زیادی فرق میشوند:

١ - قوهٔ غذا خوردن ٢ تحویل طاقت کامنه به طاقت عامله ٣ - قدرت مقاومت بمقابل امراض ٤ - اجسام زنده از طفولیت الی هنگام پیری دارای اطوار حیوی میباشند و درعین زمان خود را خود شان حفظ میکنند.

٥ - قدرت تناسل ازروی مزایای فوق میتوان اجسام زنده را از جماد تفریق کرد، اما کشودن عقدهٔ مراتب تمییز بین حیوانات و نباتات خیلی دقیق و مشکل است. (انتهی)

از الهلال:

حویلی فروشی

یك دربند حویلی عصری باتمام لوازم در عقب مسجد عیدگاه که متصل سرك عمومی و خانهٔ دکتور عبدالعزیز خان واقع است در معرض فروش قطعی گذاشته شده است شائقین بخانهٔ مذکور نزد محمد لطیف خان فرقه مشر مراجعه کنند. (١٧٥) ١/٢

زود تر بشتابید

تعمیر ایار تمانها ودکانهای «عابد» واقع جادهٔ جدید خوابگاه که دارای اطاقهای متعدد عصری میباشند به انجام رسیده وبرای کرایه آماده است. شائقین نزد عبد الغفور خان نمایندهٔ تعمیر مذکور مراجعه فرمایند.

(١٦٨) ٣/٣

عبدالخالق ومحمد محسن سفید کاری وترمیم ظروف مسی لیسهٔ عسکری رانظر به نرخ ریاست بلدیه فی هزار دوصدوپنجاه افغانی کمتر قرار دادنموده اند مرجع داوطلبی تا ٢٠ روز قوماندانی حربی ښوونځی. (١٧٣) ١/١

محمد علم خان پنج هزار دانه سنگ فرش چهل ستون کار آمد سال ١٣٢٣ مدیریت تعمیرات گلباغ را مطابق لائحهٔ سال ١٣٢٣ وزارت فوائد عامه ونرخ سال ١٣٢٢ مدیریت تعمیرات بالاحصار تعهد نموده مرجع داوطلبی از تاریخ نشر اعلان تا ٢٠ روز شعبهٔ اجرائیهٔ مدیریت تعمیرات گلباغ است. (١٧٢) ٢/٢